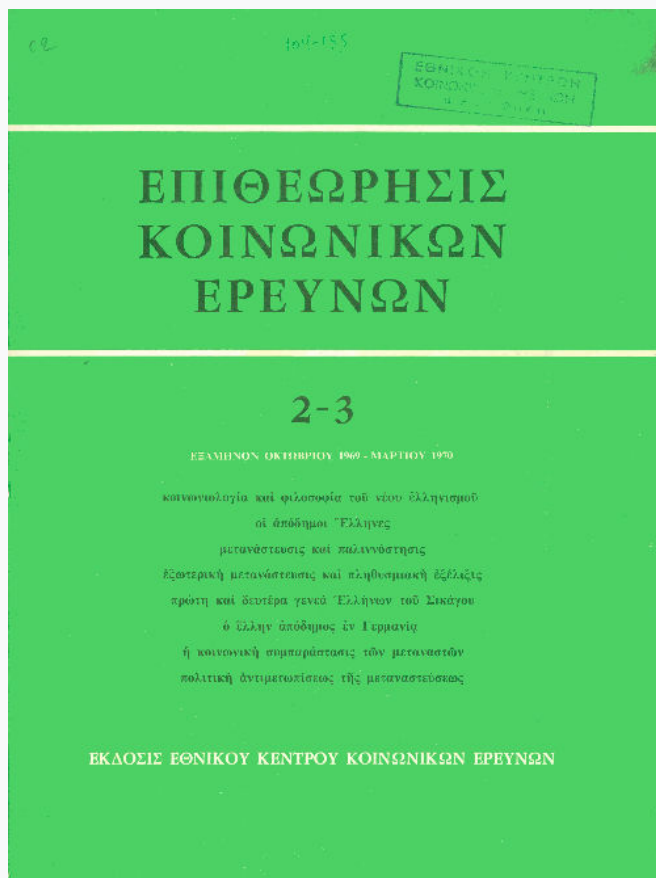

Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών

Τόμ. 2 (1970)

2-3

Πρώτη και δεύτερα γενεά Ελλήνων του Σικάγου

Γεώργιος Κουρβετάρης

doi: [10.12681/grsr.399](https://doi.org/10.12681/grsr.399)

Copyright © 1970, Γεώργιος Κουρβετάρης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κουρβετάρης Γ. (1970). Πρώτη και δεύτερα γενεά Ελλήνων του Σικάγου. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 2, 136–141. <https://doi.org/10.12681/grsr.399>

**πρώτη
καὶ δευτέρα γενεὰ
'Ελλήνων
τοῦ Σικάγου**

(ἀπόσπασμα βιβλίου ὑπὸ ἔκδοσιν)

ὑπὸ

Γεωργίου Κουρβετάρη

Κοινωνιολόγος

Ἡ ἑλληνικὴ κοινότης τοῦ Σικάγου εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῆ ὡς μία ἔθνικὴ ὁμάς, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτιστικῶν προσανατολισμῶν τῆς, νὰ μελετηθῆ δὲ καὶ ἀναλυθῆ κοινωνιολογικῶς, ἐν σχέσει πρὸς τὰ σχήματα τῆς κοινωνικῆς διαστρώσεως καὶ κοινωνικῆς διακινήσεως, ἐντὸς τῶν ἰδικῶν τῆς ἔθνικῶν πλαισίων. Ἡμισὺν αἰῶνα ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν χώραν αὐτήν, ὁ Ἕλλην μετανάστης τοῦ Σικάγου προβάλλει σήμερον ἀπὸ νέας θέσεως εἰς τὴν εὐρύτεραν ἀμερικανικὴν κοινωνίαν. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ὁ καθηγητὴς Ross προέλεγε καὶ περιέγραφεν ὡς ἑξῆς τὴν κοινωνικὴν διακίνησιν τοῦ Ἕλληνος μετανάστου: «Ἀπὸ τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ κάμῃ τὸ πρῶτον βῆμα, ὁ οἰκονόμος καὶ ἐμπορικῶς σκεπτόμενος Ἕλλην ἀνέρχεται τὴν ἐπαγγελματικὴν κλίμακα καὶ προχωρεῖ διαδοχικῶς ἀπὸ τὸν πάγκον πωλήσεως μὴ καταχωρισθέντων εἰς τὸ χρηματιστήριον ἀξιογράφων, εἰς τὸν πάγκον τοῦ μικροπωλητοῦ, εἰς τὸ ἰδιόκτητον κατάστημα, εἰς τὴν ἀπόκτησιν συγκροτήματος καταστημάτων ἐντὸς τῆς πόλεώς του καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν ἐπέκτασίν των εἰς ἄλλας πόλεις. Αὐτὰ εἶναι τὰ στάδια τῆς ἀνοδικῆς του πορείας.»¹

Ἡ παρατήρησις τοῦ καθηγητοῦ Ross ἀναφέρεται γενικῶς εἰς τοὺς Ἕλληνας τῆς πρώτης γενεᾶς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Σκοπὸς τῆς παρουσίας μελέτης εἶναι: (1) νὰ ἐξετάσῃ μέχρι ποίου βαθμοῦ ἡ παρατήρησις αὐτῆ τοῦ καθηγητοῦ Ross χαρακτηρίζει τὴν πρώτην γενεάν τῶν Ἑλλήνων τοῦ Σικάγου, (2) νὰ ἀναλύσῃ τὴν κοινότητα τῶν Ἑλληνο-Ἀμερικανῶν τοῦ Σικάγου, ἐν σχέσει πρὸς τὴν λειτουργίαν τῆς «κοινωνικῆς διαστρώσεως» καὶ τῆς «κοινωνικῆς διακινήσεως», (3) νὰ συγκρίνῃ τὰ ζεύγη ἐγγάμων Ἑλλήνων τῆς πρώτης καὶ δευτέρας γενεᾶς, ἐν σχέσει πρὸς τὰς μεταβλητάς τῆς «θέσεως», «ἐπιρροῆς» καὶ «τάξεως», ὑπὸ τὴν γενικωτέραν ἔννοιαν τῆς ἐνδο-ἔθνικῆς κοινωνικῆς διαστρώσεως, καὶ (4) νὰ συγκρίνῃ «ἐπάγγελμα», «διαμονή», «ἐκπαίδευσιν» καὶ «πολιτιστικὴν μεταλλαγὴν», ὡς δείκτας τῆς κοινωνικῆς διακινήσεως μεταξύ τῶν γενεῶν, εἰς τὰ πλαίσια τῆς γενικῆς ἔννοιᾶς «κοινωνικῆς διάστρωσις». Εἰδικώτερον, διερευνῶνται τὰ κάτωθι θέματα: 1) Μέχρι ποίου σημείου οἱ Ἕλληνες τοῦ Σικάγου καὶ οἱ Ἑλληνο-Ἀμερικανοὶ ἐπέτυχον νὰ διακινήθοῦν κοινωνικῶς καὶ ἐπαγγελματικῶς; 2) Ποία ἡ θέσις τὴν ὁποίαν κατέχουν οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες τοῦ Σικάγου καὶ οἱ Ἑλληνο-Ἀμερικανοὶ εἰς τὰς οικονομικὰς, πολιτικὰς, ἐπαγγελματικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ὁμάδας καὶ εἰς τὰς ὁμάδας περιοχῆς διαμονῆς; 3) Ποία εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ πρότυπα ἐπαγγελματικῆς σταδιοδρομίας τὰ ὁποία ἀκολουθοῦνται μεταξύ τῶν γενεῶν; 4) Οἱ Ἑλληνο-Ἀμερικανοὶ ἔχουν συνείδησιν τῆς ἔθνικῆς τῶν ταυτότητος ἢ ἔχουν ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸ «σύμπλεγμα τοῦ γκέτο», ἔχουν δηλαδὴ ἀφομοιωθῆ μὲ τὴν εὐ-

1. Πρβλ. J. P. Xenides, *The Greeks in America* (New York, George H. Doran Co., 1922), σ. 81.

ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΛΕΥΣΙΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

ρυτέραν άμερικανικήν κοινωνίαν; 5) Η κοινωνική πολιτιστική μεταλλαγή σχετίζεται με την άνοδικήν κοινωνικήν διακίνησιν τών Έλλήνων και τών Έλληνο-Άμερικανών;

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Γενικά ύποθέσεις. Η λειτουργία ενός έθνικου (ένδομαδικού) συστήματος κοινωνικής διαστρώσεως έξασθενεί με την εμφάνισιν της δευτέρας και τών επομένων γενεών. Η κοινωνική διακίνησις μεταξύ τών γενεών εντός μιώς έθνικής κοινότητος σχετίζεται λειτουργικώς με την κοινωνικήν προσαρμογήν και άφομοίωσιν εις την εύρύτεραν άμερικανικήν κοινωνίαν. *Ειδικά ύποθέσεις.* Αυται άφορούν εις δύο ομάδας γενεών, δηλαδή εις τήν ζεύγη της πρώτης γενεάς τών Έλλήνων μεταναστών και τήν ζεύγη της δευτέρας γενεάς, τών Έλληνο-Άμερικανών. Η μελέτη καλύπτει δύο γενικά έννοιās: της κοινωνικής διαστρώσεως και της κοινωνικής διακίνησεως, έντός της ελληνικής κοινότητος του Σικάγου. Έν σχέσει προς την έννοιαν της κοινωνικής διαστρώσεως έγένοντο τρεις ύποθέσεις, έν σχέσει δέ προς την έννοιαν της κοινωνικής διακίνησεως τέσσαρες.

α. Κοινωνική διάστρωσις. 1) Η πρώτη γενεά εύρισκε την «θέσιν» της πρωταρχικώς έντός της έθνικης της κοινότητος, ένψ ή δεύτερα γενεά κατ' αύξουσαν άναλογίαν εύρίσκει αυτήν έκτός της κοινότητος. 2) Η «πολιτική έπιρροή» λαμβάνει διαφορετικήν μορφήν καθώς κινείται κανείς από της πρώτης γενεάς εις την δευτέραν. Τοϋτο σημαίνει ότι ή έπιρροή της πρώτης γενεάς περιορίζεται πρωταρχικώς έντός της έθνικής κοινότητος, ένψ ή της δευτέρας τείνει κατ' αύξουσαν άναλογίαν να έπεκτείνεται έκτός αυτής. 3) Η πρώτη γενεά περιορίζεται εις τήν ύλικήν σύμβολα της άμερικανικής κοινωνίας και ή «ταξική» της θέσις έντός της έθνικής της κοινότητος δέν είναι ειδιάκριτος, έν άντιθέσει προς εκείνην της δευτέρας γενεάς.

β. Κοινωνική διακίνησις. 1) Έπαγγελματική διακίνησις: Καθώς κινείται κανείς από της πρώτης γενεάς εις την δευτέραν, παρουσιάζεται παράλληλος κίνησις από της «χειρωνακτικής» εις την μη «χειρωνακτικήν» άπασχόλησιν και από τοϋ έπιπέδου τοϋ «μικροϋ έπιχειρηματίου» εις τήν έπίπεδον τοϋ έπιστημονικϋ έπαγγέλματος. 2) Διακίνησις διαμοιής: Την μετάβασιν από της πρώτης εις την δευτέραν γενεάν συνοδεύει έξοδος εκ της «όλιγώτερον εύνοουμένης» περιοχής εις την «περισσότερον εύνοουμένην». 3) Διακίνησις εκπαιδεύσεως: Τά εκπαιδευτικά έπιτεύγματα εις την πρώτην γενεάν ήσαν στατικά, ένψ εις την δευτέραν γενεάν ήσαν μάλλον δυναμικά. 4) Πολιτιστική μεταλλαγή: Η πρώτη γενεά άντέστη εις την πολιτιστικήν έπίδρασιν της κυριάρχου άμερικανικής κοινωνίας, ένψ ή δεύτερα γενεά, έν τψ συνόλω, την άπεδέχθη εύχαρίστως.

Υποκείμενα της παρούσης μελέτης άποτελοϋν δύο ομάδες ή γενεά Έλλήνων και Έλληνο-Άμερικανών. Η πρώτη ή (Ρ) γενεά περιλαμβάνει όλους όσους μετανάστευσαν από την Ελλάδα πρό της οικονομικής κρίσεως τοϋ 1930. Η δεύτερα ή (F) γενεά άποτελείται από όλους όσους έγεννήθησαν έν Άμερικη από (Ρ) μετανάστες γονείς. Οί μετέχοντες είναι έγγαμα ζεύγη, ό δέ σύζυγος, διά τούς σκοπούς της έρευνής, έπρεπε να είναι ελληνικής καταγωγής, τόσον εις την ομάδα της πρώτης γενεάς, όσον και εις της δευτέρας.

Η ηλικία τών πρώτων της έρευνής άπέτελεσε πρόβλημα, διότι θα ήδύνατο να έπηρεάση την κοινωνικο-οικονομικήν κατάστασιν. Διά να υπερικηθή ή δυσχέρεια αυτή, έβασίσθην περισσότερο έν τής επαγγελματικής άπασχόλησεως τοϋ συζύγου και όλιγώτερον έν τού εισοδήματός του. Προσέτι, εις τήν δείγμα μας, ή πρώτη γενεά έπρεπε να εύρίσκεται εις ΗΠΑ έν 30 έτη ή και πλέον, ήτοι κατά προσέγγισιν έν μίαν γενεάν. Εις την δευτέραν γενεάν ό μεγαλύτερος υιός έπρεπε να είναι 30 έτών τοϋλάχιστον.

Ητο πολύ δύσκολον να συνταχθή πλήρης κατάλογος τοϋ όλου δείγματος (έγγαμα ζεύγη Έλλήνων τοϋ Σικάγου πρώτης και δευτέρας γενεάς). Διά τόν σκοπόν της έρευνής έχρησιμοποιήθησαν τέσσαρες πηγαί έκλογής τών περιπτώσεων: 1) Ο κατάλογος μελών τοϋ Έλληνικϋ Όρθοδόξου Ναοϋ τοϋ Άγίου Άνδρέου (5649 North Sheridan Road). 2) Ο κατάλογος μελών τοϋ Έλληνικϋ Όρθοδόξου Ναοϋ τοϋ Άγίου Βασιλείου (1133 South Ashland Avenue). 3) Ο κατάλογος μελών της Έλληνο-Άμερικανικής Έπαγγελματικής Έταιρίας Ίλλινόις. 4) Διάφοροι πληροφοριοδότηι οί όποιοι μοϋ διέθεσαν κατάλογον όνομάτων.

Οί δύο ναοί εκπροσωποϋν δύο κοινωνικο-οικονομικά έπίπεδα και δύο έπίπεδα γενεών. Παλαιότερος είναι ό τών πρώτων μεταναστών της πρώτης γενεάς, ένψ ό άλλος έχει άνεργηθή τελευταίως. Ο «Άγιος Άνδρέας» είναι νέον και έπιβλητικόν οικοδόμημα, εύρισκόμενον πλησίον της λίμνης Μίσιγκαν, ένψ ό «Άγιος Βασίλειος» λειτουργεί άκόμη εις τήν αρχικόν παλαιόν οικοδόμημα, εύρισκόμενον πλησίον της δυτικής όχθης, εις ήμιλιαίκτην περιοχήν περιλήφθεισαν σήμερον εις δημοτικόν σχέδιον άναπτύξεως. Και εις τās δύο έννορίας τοϋ μεγαλύτερον μέρος τών μελών προέρχεται από άλλας περιοχάς. Οί έννορίται τοϋ Άγίου Βασιλείου διαμένουν εις την μακρινήν δυτικήν όχθην και έκκλησιάζονται εις αυτόν λόγω συναισθηματικών δεσμών έν την περιοχην εις την όποιαν έμεγάλωσαν. Οί έννορίται τοϋ Άγίου Άνδρέου διαμένουν έντός της περιοχής τοϋ, ως και μακρύτερον πρός νότον και δυσιμάς, άλλ' άμφότεροι οί ναοί έχουν μικτόν έκκλησιάσμα, με πλειοψηφίαν της πρώτης γενεάς εις τόν Άγιον Βασίλειον και της δευτέρας γενεάς εις τόν Άγιον Άνδρέαν.

Μέλη τῆς Ἑλληνο-Ἀμερικανικῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἑταιρίας τοῦ Ἰλινόις εὐρίσκονται εἰς ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν τοῦ Σικάγου. Ἀνήκουν δὲ τόσον εἰς τὴν πρώτην, ὅσον καὶ εἰς τὴν δευτέραν γενεάν. Ὑπάρχουν ἐνεργὰ μέλη ἐκπροσωποῦντα μεγάλην ποικιλίαν επαγγελμάτων, ἐντὸς τῆς ἑταιρίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν κατέστη δυνατόν νὰ ἐκλέξω ἴσον ἀριθμὸν ἐγγάμων ζευγῶν, τόσον ἐκ τῆς πρώτης ὅσον καὶ ἐκ τῆς δευτέρας γενεᾶς.

Οἱ πληροφορίες μοι ἦσαν πάσης φύσεως ἐπαγγέλματα. Ἦσαν: σερβιτόροι, μάγειροι, μικροὶ ἐπιχειρηματῆαι (ἐστιατορες, παντοπωλῆαι). Ἀνήκον ἐπίσης εἰς ἐπιστημονικὰ καὶ ἡμιεπιστημονικὰ ἐπαγγέλματα ἢ εἰς ἄλλα ἐξειδικευμένα ἢ μὴ ἐπαγγέλματα.

Αἱ πηγαὶ αὐταὶ παρέχουν ἀντιπροσωπευτικὸν δῆγμα ἀτόμων τῆς πρώτης καὶ δευτέρας γενεᾶς τῶν Ἑλλήνων τοῦ Σικάγου, ἑκατὸν ἐν συνόλῳ ζεῦγη, 50 ἐξ ἐκάστης γενεᾶς. Ἐκ τούτων κατέστη δυνατόν νὰ λάβω συνέντευξιν μόνον παρὰ 46 ζευγῶν τῆς πρώτης γενεᾶς καὶ 43 τῆς δευτέρας γενεᾶς.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ

Ἡ ἔρευνα διεξήχθη κατὰ τοὺς μῆνας Φεβρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον τοῦ 1965. Κυρία μέθοδος μοι ἦτο ἡ συγκριτικὴ ἀνάλυσις τῶν μεταβολῶν διαστράσεως καὶ διακινήσεως, μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας γενεᾶς, ἐγγάμων ζευγῶν τῶν Ἑλλήνων τοῦ Σικάγου. Ἡ τεχνικὴ διὰ τὴν συγκρίτησιν τῶν δεδομένων τῆς ἐρευνῆς ἦτο ἡ προσωπικὴ συνέντευξις: διὰ τὰ πρόσωπα δὲ μετὰ τὸν ὅποιον ἡ προσωπικὴ ἐπαφὴ δὲν ἦτο δυνατὴ, τὸ ταχυδρομικὸν ἐρωτηματολόγιον. Ἐπὶ πλέον ἐχρησιμοποιήθησαν τέσσαρες βοηθητικαὶ τεχνικαί: οἱ πληροφορίες δοῦναι, παρατήρησις μετὰ ἢ ἀνευ συμπιετοχῆς, ὡς καὶ συμπληρωματικὰ δεδομένα (ἐλληνικαὶ ἐφημερίδες, βιβλία, περιοδικὰ ἐκδιδόμενα εἰς τὸ Σικάγον ἢ τὴν Ἑλλάδα).

Ἡ μελέτη ἐβασίσθη ἐν μέρει μὲν ἐπὶ ἐρωτήσεων διηρθρωμένων οὕτως ὥστε αἱ ἀπαντήσεις νὰ δίδονται κατὰ ὀρισμένον τυπικὸν τρόπον, ἐν μέρει δὲ ἐπὶ ἐρωτήσεων ἐπιτρεποῦσθαι ἐλευθέρων διατυπώσιν τῆς ἀπαντήσεως. Ὅμοια μελέτη ἐπὶ τῆς ἀμερικανο-ρωσικῆς ἐθνικῆς κοινότητος ὑπῆρξε λιαν βοηθητικὴ.¹

Διὰ νὰ μετρηθῶν αἱ μεταβληταὶ τῆς «θέσεως», τῆς «ἐπιρροῆς» καὶ τῆς «πολιτιστικῆς μεταλλαγῆς», ἐπεοιήθη πενταβάθμιος κλίμαξ. Ἡ μέση βαθμολογία δι' ἑκάστον ἀποκρινόμενον ὑπολογίσθη ὡς ἐξῆς: Προσετέθησαν ὅλοι οἱ ἐσταθμημένοι βαθμοὶ ἐκάστης ἀποκρίσεως τοῦ ἐρωτώμενου κεχωρισμένως, διηρέθη δὲ ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀποκρίσεων διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπαντηθεισῶν δι' ἑκάστην μεταβλητὴν ἐρωτήσεων. Ἀφοῦ ἡ μέση βαθμολογία ἐκάστου ἀποκρινόμενου ὑπολογίσθη εἰς ἀμφοτέρας τὰς γενεάς,

1. Alex Simirenko, *Pilgrims, Colonists, and Frontiersmen: An Ethnic Community in Transition* (Glencoe, Illinois. The Free Press, 1964), σσ. 207-211.

κατέστη τότε δυνατόν νὰ συγκριθῇ ἡ συνολικὴ μέση βαθμολογία τῶν ζευγῶν πρώτης καὶ δευτέρας γενεᾶς.

Ἐν σχέσει πρὸς ἄλλας μεταβλητάς («ἀπασχόλησιν», «ἐκπαίδευσιν», «διαμονὴν» καὶ «τάξιν») προσεπάθησα νὰ περιγράψω καὶ ἀναλύσω τὰς μεταβολὰς μεταξὺ τῶν δύο γενεῶν, πρᾶγμα τὸ ὅποιον, κατὰ τινα τρόπον, ἔπραξα δι' ὅλας τὰς ἐπτά μεταβλητάς. Προσέτι, διὰ νὰ ἐλέγξω τὴν συνέπειαν τῶν ἀπαντήσεων τῶν προσώπων τῆς ἐρευνῆς, ἐχρησιμοποίησα τὴν τεχνικὴν ISC (Index of Status Characteristics = Δείκτης χαρακτηριστικῶν «θέσεως») τοῦ Warner.²

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αἱ μεταβληταὶ τῆς «θέσεως», «πολιτικῆς ἐπιρροῆς» καὶ «τάξεως» ὑπῆρξαν αἱ κύρια ἐννοιαὶ τῆς ἐρευνῆς, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐθνικὰς ἐνδοομαδικὰς μεταβολὰς διαστράσεως μεταξὺ τῶν 46 ζευγῶν τῆς πρώτης καὶ τῶν 43 τῆς δευτέρας γενεᾶς τῶν Ἑλλήνων, παρὰ τῶν ὁποίων ἐλήφθη συνέντευξις. Ἐγένετο ὁμοίως συγκρίσις τῶν μεταβλητῶν «διαμονῆς», «ἐκπαίδευσεως», «ἀπασχολήσεως» καὶ «πολιτιστικῆς μεταλλαγῆς», ἐν σχέσει πρὸς τὰς μεταβολὰς κοινωνικῆς διακινήσεως μεταξὺ τῶν γενεῶν, ἐντὸς τῆς κοινότητος τοῦ Σικάγου. Δι' ἑκάστην τῶν ἐπτά μεταβλητῶν διευτυπώθη βοηθητικὴ ὑπόθεσις, βάσει τοῦ σκοποῦ τῆς μελέτης, ὁ ὅποιος ἦτο ἡ συγκριτικὴ ἀνάλυσις τῶν μεταβολῶν διαστράσεως καὶ διακινήσεως μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας γενεᾶς ἐντὸς τῆς ἐνδοεθνικῆς κοινότητος.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν δεδομένων τῆς ἐρευνῆς προέκυψαν τὰ ἀκόλουθα:

α. Κοινωνιᾷ διάστρωσις

1. *Μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὴν κοινωνικὴν θέσιν.* Ἡ ὑπόθεσις (A-1) ἐπὶ τῶν μεταβολῶν «θέσεως» τείνει νὰ ἐπιβεβαιωθῇ. Ἡ πρώτη γενεὰ εὐρίσκει τὴν «θέσιν» τῆς ἀρχικῆς ἐντὸς τῆς ἐλληνικῆς ἐθνικῆς κοινότητος, ἐνῶ ἡ δευτέρα γενεὰ τείνει κατ' ἀξίωσιν ἀναλογίαν νὰ εὐρίσκη τὴν ἰδικὴν τῆς θέσιν ἐκτὸς τῆς κοινότητος. Ἡ βάσις τῆς κλίμακος γενικῆς μέσης βαθμολογίας τῆς πρώτης γενεᾶς ἦτο 2,4 ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν βαθμολογίαν 3,3 τῆς δευτέρας γενεᾶς. Τὴν πρώτην γενεάν τῶν Ἑλλήνων χαρακτηρίζει πνευματικὴ οἰκονομίας μᾶλλον παρὰ σπατάλης. Ἡ «θέσις» τῶν ἐντὸς τῆς ἐθνικῆς κοινότητος ταυτίζεται πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιτυχίαν καθ' ἑαυτήν. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ μέλη τῆς δευτέρας γενεᾶς διετήρησαν μερικὸς ἀπὸ τοὺς προανατολισμούς τῆς πρώτης γενεᾶς, ἐνδιέφερον περισσότερο διὰ τὸν «τρόπον ζωῆς» ὑπὸ τὴν ἐννοιαν τῶν ἀμερικανικῶν προτύπων συμπερι-

2. W. Lloyd Warner, *Social Class in America: A Manual of Procedure for the Measurement of Social Status* (New York and Evanston, Harper and Row, 1960), σ. 193.

φοράς. Η δεύτερα γενεά άνεξήγησε κοινωνικήν αποδοχήν εις την ευρύτεραν αμερικανικήν κοινωνίαν. Παρά δὲ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ διακίνησις ἀπὸ τῆς πρώτης πρὸς τὴν δευτέραν γενεάν σημαίνει ἀνοδόν, ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς θέσεως, δι' ὀρισμένους Ἕλληνας μετανάστας τῆς πρώτης γενεᾶς, ἦτο δυνατὴ ἡ ταυτόχρονος προώθησις ὡς πρὸς τὴν κοινωνικὴν θέσιν ἐντός καὶ ἐκτός τῆς ἐθνικῆς κοινότητος.

2. *Τύποι πολιτικῆς ἐπιρροῆς.* Ἡ ὑπόθεσις (A-2) ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις τῆς ἐπιρροῆς τείνει ἐπίσης νὰ ἐπιβεβαιωθῇ, ἀλλὰ τὰ γενικά, βάσει τῆς κλίμακος, ἀποτελέσματα τὰ ὁποία ἐστηρίχθησαν εἰς τὰ δεδομένα τῶν πινάκων ψηφοφορίας, τοῦ δεσμοῦ πρὸς τὸ κόμμα ἢ τῆς συμμετοχῆς εἰς σωματεία δὲν ἔδωσαν σημαντικὰς διαφοράς. Ἦτο δηλαδὴ ἡ βαθμολογία 2,9 διὰ τὴν πρώτην γενεάν καὶ 3,1 διὰ τὴν δευτέραν. Ἀκόμη καὶ οἱ ὑπάρχοντες ἑλληνο-ἀμερικανοὶ πολιτικοὶ ἀξιωματοῦχοι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Σικάγου, ἀνεξαρτήτως πρὸς τὸ δείγμα μου, δὲν κατέχουν θέσεις μεγάλης σπουδαιότητος, ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνας τῆς ευρύτερας ἀμερικανικῆς κοινωνίας. Ἐν τοῖσι, ἐνῶ ἄσκειν μικρὰν ἢ οὐδεμίαν πολιτικὴν ἐπιρροὴν ἐντός τῆς ευρύτερας κοινότητος τοῦ Σικάγου, εἶναι φανερόν ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς δευτέρας γενεᾶς ἔχουν ἀρχίσει νὰ αἰσθάνωνται ὅτι δημιουργεῖται ἐν ἄνοιγμα πρὸς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς κοινότητος τοῦ Σικάγου καὶ ὅτι ἔχουν ἤδη εἰσέλθει εἰς δημόσια ἀξιώματα δημοτικῶ ἀρχόντος, ἐπάρχου ἢ πολιτειακοῦ ἀρχόντος.

3. *Μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὴν κοινωνικὴν τάξιν.* Τόσον ἡ πρώτη ὅσον καὶ ἡ δεύτερα γενεὰ περιλαμβάνουν μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν μέγαν ἀριθμὸν προσώπων κάτω Μεσαίας (KM) τάξεως, ἀλλὰ ἡ δευτέρα γενεὰ τείνει νὰ ἔχῃ περισσότερα μέλη ἄνω Μεσαίας (AM) τάξεως, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος.

Τάξις	Πρώτη γενεά	Δευτέρα γενεά
AM	7	10
AM ἢ KM	—	8
KM	24	20
KM ἢ AK ¹	11	2
AK	2	2
AK ἢ KK ¹	2	1

AK = ἄνω κατωτέρα τάξις KK = κάτω κατωτέρα τάξις

Ἐπειδὴ ἦτο δύσκολον νὰ ἐξακριβωθῇ τὸ ὕψος τοῦ εισοδήματος τῶν προσώπων τῆς ἐρευνῆς, ἡ ὑπόθεσις (A-3) δὲν ἐβασίσθη μόνον ἐπὶ τοῦ οικονομικοῦ δείκτου, ὡς εἶχεν ἀρχικῶς προβλεφθῇ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ τῶν τεσσάρων δεικτῶν τοῦ ISC, δηλαδὴ τῆς πηγῆς εισοδήματος, τοῦ τύπου τῆς κατοικίας, τῆς περιοχῆς διαμονῆς καὶ τοῦ τύπου ἀπασχολήσεως.

β. Κοινωνικὴ διακίνησις

1. *Μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀπασχόλησιν.* Ἡ ὑπόθεσις μας (B-1) ἐπὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς διακινήσεως ἔχει ὡς ἐξῆς: Τὴν κίνησιν ἀπὸ τῆς πρώτης γενεᾶς εἰς τὴν δευτέραν συνοδεύει παράλληλος κίνησις ἀπὸ τῶν «χειρωνακτικῶν» εἰς τὰς «μὴ χειρω-

νακτικὰς» ἀπασχολήσεις καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ «μικροεπιχειρηματίου» εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐπιστημονικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἡ ὑπόθεσις μας τείνει νὰ ἐπιβεβαιωθῇ. Μερικὰ ἐκ τῶν εὐρημάτων μας συνοψίζονται κατωτέρω:

α) Ἡ τάσις ἀποκτήσεως ἰδιοκτητοῦ καταστήματος (ἐστιατορίου, ταβέρνας, παντοπωλείου) παρατηρεῖται εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῆς πρώτης γενεᾶς.

β) Οἱ περισσότεροι ἄνδρες τῆς πρώτης γενεᾶς ἀπασχολοῦντο εἰς ἡμι-ἐξειδικευμένα ἐπαγγέλματα, ἐνῶ οἱ περισσότεροι ἄνδρες τῆς δευτέρας γενεᾶς ἀπασχολοῦντο συγχρόνως εἰς ἐξειδικευμένα ὑπαλληλικά ἢ ἐπιστημονικά ἐπαγγέλματα.

γ) Ἡ πλειοψηφία τῶν συζύγων τόσον τῆς πρώτης ὅσον καὶ τῆς δευτέρας γενεᾶς ἐδῆλωσαν ὡς ἀπασχολησὶν τὸν «κοικοκυρᾶ», κατ' ἀναλογίαν 34 πρὸς 46 τῆς πρώτης γενεᾶς καὶ 31 πρὸς 43 τῆς δευτέρας.

δ) Ἡ ἐπαγγελματικὴ διακίνησις τῶν ἀνδρῶν τῆς πρώτης γενεᾶς ἦτο, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαγγελματικῆς σταδιοδρομίας τῶν, ὀριζόντια ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν κατακόρυφον ἐπαγγελματικὴν διακίνησιν τῶν ἀνδρῶν τῆς δευτέρας γενεᾶς.

2. *Μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν.* Ἡ ὑπόθεσις (B-2) ἐπὶ τῆς ἐκπαίδευσως ἐπιβεβαιώθη καθ' ὅλοκληρίαν. Μερικὰ ἐκ τῶν εὐρημάτων μας συνοψίζονται κατωτέρω:

α) Ἡ πρώτη γενεά, κατὰ κανόνα, εἶχεν ὀλίγην ἢ οὐδεμίαν σχολικὴν ἀμερικανικὴν ἐκπαίδευσιν. Τὰ μέλη τῆς ὡμίλων τόσα Ἀγγλικά, ὅσα ἦσαν ἀρκετὰ διὰ νὰ ἐξυπηρετοῦνται εἰς τὰς ἐργασίας ἢ τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν καὶ τὸ πιθανότερον ἦτο νὰ ὀμιλοῦν Ἕλληνικά εἰς τὴν οἰκίαν τῶν.

β) Καὶ ἡ πρώτη καὶ ἡ δεύτερα γενεὰ εἶναι δίγλωσσοι εἰς τὴν καθημερινὴν τὸν ὀμιλίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν πρώτην γενεάν ἐπεκράτουν τὰ Ἕλληνικά, ἐνῶ εἰς τὴν δευτέραν τὰ Ἀγγλικά.

γ) Κατὰ πλειοψηφίαν τὰ ζεῦγη τῆς δευτέρας γενεᾶς εἶχον τὴν ἐξέλιξιν ἢ ἀνωτέρας ἐκπαίδευσως.

δ) Τὰ ζεῦγη τῆς δευτέρας γενεᾶς κατὰ μεγάλην πλειοψηφίαν εἶχον ζωνρὰν φιλοδοξίαν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῶν, ὅπως ἀκριβῶς καὶ οἱ γονεῖς τῶν δι' αὐτοῦς.

ε) Τὰ ζεῦγη τῆς πρώτης γενεᾶς εἶχον ἐπίγνωνσιν τῆς περιορισμένης μορφωσεῶς τῶν. Διὰ τοῦτο προσεπάθουν νὰ ἀναπληρώσουν τὴν ἑλλειψιν αὐτὴν ἐργαζόμενοι σκληρῶς καὶ ἀναπτύσσοντας τὴν ἀνάγκην τῆς κτήσεως ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἢ ὁποία θὰ τοὺς εἶδεν τὴν εὐχέριαν νὰ διακινήθουν οικονομικῶς μᾶλλον παρά νὰ ἐπιδιώξουν διακίνησιν μέσθ τῶν ἐκπαιδευτικῶν δυνατοτήτων τοῦ ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ, ἀί ποῖται ὁμως ἦσαν ἀπρόσιτοι δι' αὐτοῦς.

3. *Μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὴν περιοχὴν διαμονῆς.* Ἡ ὑπόθεσις μας (B-3) ἐπὶ τῆς περιοχῆς διαμονῆς, ὅτι δηλαδὴ ἡ διαδοχὴ τῆς πρώτης γενεᾶς ἀπὸ τὴν δευτέραν συνοδεύεται ὑπὸ ἐξόδου ἐξ ὀλιγώτερον εὐ-

νοουμένης περιοχῆς εἰς περισσότερον εὐνοουμένην, δὲν ἐπεβεβαιώθη ἐπαρκῶς.

Μερικὰ ἐκ τῶν εὐρημάτων ἔχουν ὡς ἀκολουθοῦσιν:

α) Διακίνησις ὡς πρὸς τὴν περιοχὴν διαμονῆς παρατηρεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον εἰς τὰ μέλη ἀμφοτέρων τῶν γενεῶν, δὲν ἀποτελεῖ δὲ ἰδιαιτερον χαρακτηριστικὸν τῆς δευτέρας γενεᾶς.

β) Τὰ ζεύγη τῆς πρώτης γενεᾶς μετόχησαν ἀπὸ τὰς περιοχὰς τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως Ἑλλήνων εἰς περισσότερον εὐνοουμένης περιοχᾶς.

γ) Τὰ ζεύγη τῆς δευτέρας γενεᾶς εὐρέθησαν νὰ διαβιῶν πλησίον τῶν περιοχῶν διαβιώσεως τῆς πρώτης γενεᾶς, εἶχον ὁμῶς τὴν τάσιν νὰ μετοικοῦν καὶ νὰ διαμένουν εἰς τὰς παρυφᾶς τῆς περιοχῆς τοῦ Σικάγου καὶ εἰς τὰ πρόστια.

δ) Ἐχομεν τὴν δυνατότητα νὰ καθορίσωμεν τὴν περιοχὴν διαμονῆς τῶν προσώπων τῆς ἐρεῦνης μας ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἐνορίαν, τὴν ὅποιαν ἐχρησιμοποιοῦν ὡς βάσιν πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἐγγύτητος τῆς διαμονῆς των.

ε) Ἡ περιοχὴ διαμονῆς τὸσον τῆς πρώτης ὅσον καὶ τῆς δευτέρας γενεᾶς εὐρέθη νὰ ἔχῃ σχέσιν πρὸς τὴν πολιτιστικὴν ἐπίδρασιν καὶ τοὺς κοινωνικο-οικονομικοὺς δείκτας. Δηλαδῆ, ὅσον ἀνωτέρα ἦτο ἡ κοινωνικο-οικονομικὴ κατάστασις ἐνὸς ζεύγους (τῆς πρώτης ἢ τῆς δευτέρας γενεᾶς), τὸσον περισσότερον ὑπῆρχεν ἡ τάσις νὰ ἀπομακρυνεῖται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἐνορίαν. Ὅμοιος, ὅσον μεγαλύτερα ἦτο ἡ πολιτιστικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ ζεύγους, τὸσον περισσότερα αἰ πιθανόντητες νὰ ζῆ μακριὰν τὸ ἑλληνικοῦ ναοῦ, ἀκόμη καὶ ὅταν ὁ προσδιορισμὸς τῆς διαμονῆς ἐγίνετο μετὰ βάσιν τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν πλησιέστερον ναόν.

4. *Μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὴν πολιτιστικὴν μεταλλαγίην.* Ἡ ὑπόθεσις (B-4) τεῖνε νὰ ἐπιβεβαιωθῆ. Ἡ πρώτη γενεὰ ἀντέστη εἰς τὴν «κοινωνικὴν πολιτιστικὴν ἐπιρροὴν» καὶ τὴν ἀφομοίωσιν τῆς ἐντὸς τῆς κυριάρχου ἀμερικανικῆς κοινωνίας, ἐνθ' ἡ δευτέρα γενεὰ κατὰ μέγα μέρος τὴν ἀπεδέχθη εὐχαρίστως. Μερικαὶ μεταβολαί, ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν γενεάν, ἔχουν ὡς ἀκολουθοῦσιν:

α) Εὐρομεν μικροτέραν πολιτιστικὴν μεταλλαγίην μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς πρώτης γενεᾶς, παρὰ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς δευτέρας, δηλαδῆ ἡ βάσις τῆς κλίμακος βαθμολογία ἦτο 2,03 διὰ τὴν πρώτην γενεάν καὶ 3,07 διὰ τὴν δευτέραν.

β) Ἡ συγκριτικὸς μικροτέρα πολιτιστικὴ μεταλλαγίη τῆς πρώτης γενεᾶς δὲν σημαίνει ὅτι αὕτη παρέμεινε ἀδιάφορος εἰς τὸν ἀμερικανικὸν τρόπον ζωῆς. Ἡ πρώτη γενεὰ ἀντέστη ἐπ' ὀλίγον, ἀλλ' ἠναγκάσθη κατόπιν νὰ προσαρμοσθῆ, ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως εἰς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ. Μεγαλύτερα ἦτο ἡ ἀντίστασις προσαρμογῆς τῆς εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς δομῆς καὶ τῶν θεσμῶν, ἀλλὰ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν ἐπέστη, ὡς συνέβη μετὰ τὴν ὑλικὴν πλευράν τοῦ ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ.

γ) Εἰς τὰ ζεύγη τῆς δευτέρας γενεᾶς, τὰ ὅποια εἶχον ὑψηλότεραν βαθμολογίαν πολιτιστικῆς ἐπιρροῆς, ὑπῆρχεν ἐπίσης ἡ τάσις νὰ ἐπιτυγχάνουν ὑψηλότερον βαθμὸν κοινωνικῆς δικινησεως ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος, ὡς πρὸς τὴν επαγγελματικὴν ἀπασχόλησιν καὶ τὴν περιοχὴν διαμονῆς.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Τόσον ἡ πρώτη ὅσον καὶ ἡ δευτέρα γενεὰ εἶχον ἰσχυροὺς δεσμοὺς μετὰ τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα, τῆς ὁποίας ἡ ὀργάνωσις ἐστηρίζετο ἀποκλειστικῶς ἐπὶ θεσμικῶν βάσεων. Εἶχον ὁμῶς κατορθῶσαι, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον, νὰ φθάσουν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς κάτω Μεσαίας καὶ τῆς ἄνω Μεσαίας τάξεως καὶ ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος.

2. Ἡ πλειοψηφία τῶν ἀνδρῶν τῆς πρώτης γενεᾶς τῶν Ἑλλήνων ἦτο ταπεινῆς καταγωγῆς. Οὗτοι εἰργάσθησαν σκληρῶς, ἔγιναν κάποτε ἰδιοκτῆται, ἐπιχειρηματῆαι διαφόρων εἰδῶν, κατόρθωσαν νὰ ἀποταμεύσουν τὰ κέρδη των καὶ ἔγιναν ἀμερικανοὶ πολῖται. Ὅλοι σχεδὸν ἦλθον εἰς Ἠνωμένας Πολιτείας δι' οικονομικοὺς λόγους, μετὰ τὴν πρόθεσιν νὰ βελτιώσουν τὴν θέσιν των καὶ νὰ ἐπιστρέψουν τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρικὴν γῆν. Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν πρώτων αὐτῶν ἀποίκων παρέμεινε εἰς Ἠνωμένας Πολιτείας, διότι συνήθισεν εἰς τὸν ἀμερικανικὸν τρόπον ζωῆς. Κατόπιν ἐνυμφεῖθησαν, ἐδημιούργησαν οἰκογενεάς, καὶ τότε διεπίστωσαν ὅτι ἦτο δύσκολον νὰ ἐπιστρέψουν.

3. Ἡ ἐρευνα ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ζεύγη τῆς πρώτης γενεᾶς εἶχον ἐξ ἴσου ἐξαμερικανισθῆ ὡς πρὸς τὰς ὑλικάς ἀνάγκες, ὅπως καὶ τὰ ζεύγη τῆς δευτέρας γενεᾶς. Ἐν τούτοις, ἡ πρώτη γενεὰ παραμένει συναισθηματικῶς, πολιτιστικῶς καὶ πνευματικῶς περισσότερον προσανατολισμένῃ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν δευτέραν γενεάν.

4. Εἰς τὴν ἀρχὴν, οἱ Ἕλληνες τῆς πρώτης γενεᾶς ἔζων ὑπὸ τὴν συνεχῆ ἐπῆρειαν νοσταλγικῶν ἀναμνήσεων τῆς πατρίδος των, αἱ ὅποια ἔστρεφον αὐτοὺς πρὸς τὸ παρελθόν καὶ τοὺς ἔκαινον σκεπτικῶς ὡς πρὸς τὴν μόνιμον ἐγκαταστάσιν των εἰς τὸ Σικάγον. Αὐτὸς ὁ τυπικὸς τρόπος σκέψεως, χαρακτηριστικὸς τῆς πρώτης γενεᾶς τῶν Ἑλλήνων, ἐπέμεινε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς των, εὐρε δὲ ψυχολογικὴν καὶ κοινωνικὴν διέξοδον εἰς τὴν υἰοθέτησιν τῶν ἰδίων ἑθνικῶν ὁμάδων καὶ θεσμῶν. Ἀντιθέτως, ἡ δευτέρα γενεὰ δὲν εἶχε τοιοῦτον εἶδους «νοσταλγικὰς ἀναμνήσεις», ἀλλὰ μετεῖχε συναισθηματικῶς εἰς αὐτὰς μέχρι τὸ σημείου εἰς τὸ ὅποτον ἦτο δυνατόν νὰ συμμερίζεται τὰ αἰσθήματα τῶν γονέων καὶ συγγενῶν τῆς.

5. Οἱ Ἕλληνες τῆς πρώτης γενεᾶς ἦσαν ἔθνοκεντρικοὶ εἰς τὴν στάσιν των, ἰδιαίτερός κατὰ τὰ πρώτα ἔτη τῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Ἐπέμενον ὅτι τὰ τέκνα των ἔπρεπε νὰ σκέ-

πώντας συμφώνως προς τους παραδοσιακούς τρόπους του ελληνικού λαού. 'Αλλ' η δεύτερα γενεά των Έλλήνων υιοθέτησεν εκείνους μόνον τους παραδοσιακούς Έλληνικούς τρόπους οι οποίοι εφαινόταν επί συμβιβάζονται περισσότερο προς τους αμερικανικούς τρόπους και είχε την τάσιν να παραμερίζη όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία ήρχοντο εις άμεσον σύγκρουσιν με τον άμερικανικόν πολιτισμόν. Προσέτι τα μέλη της δεύτερας γενεάς παρέλαβον δ,τι ήδη οι γονεῖς των είχαν κατορθώσει: εθεώρησαν ως δεδομένον τον τρόπον ζωής της πρώτης γενεάς, αλλά έδοκίμασαν να καταστρέψουν «τὸ σύμπλεγμα τοῦ γκέτο», τὸ ὅποιον είχαν προσπαθήσει να καθιερώσουν οἱ γονεῖς των. Τὰ μέλη της δεύτερας γενεάς διεμόρφωσαν τὸν νέον «τύπον» τοῦ 'Ελληνο-Ἀμερικανοῦ, προσπαθόντα να ἀφομοιώσουν δ,τι καλύτερον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πολιτισμῶν. 'Εν τούτοις, ἡ ἐπιρροή τοῦ «ἀμερικανισμοῦ» ἦτο μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὡς οὗτος ἐξέπροσωπεῖτο ὑπὸ τῶν γονέων των. 'Εφερον δὲ βεράεως τὴν ἰδέαν τοῦ περιορισμοῦ των ὡς μελῶν μιᾶς ἐθνικῆς μειονοτικῆς ὁμάδος. Κατὰ συνέπειαν, ἡ δεύτερα γενεά εἶχεν ἀμερικανικὴ συνείδησιν ἰσχυροτέραν τῆς πρώτης γενεᾶς καὶ ἐμόχθησε να ἐπιτύχη ἰσότητα κοινωνικῆς θέσεως μετὰ τῶν ἄλλων Ἀμερικανῶν.

6. Ἡ πολιτιστικὴ μεταλλαγὴ ἦτο ἐυκολωτέρα διὰ τὴν δεύτεραν γενεάν παρὰ διὰ τὴν πρώτην, τοῦτο δὲ, κατ' ἀκολουθίαν, διηκόλυνε τὴν ταχύτεραν κοινωνικὴν διακίνησιν τῆς δεύτερας γενεᾶς. Οἱ 'Ελληνες τῆς δεύτερας γενεᾶς κατενόησαν, ὡς καὶ οἱ γονεῖς των, ὅτι ἡ κυρία ὁδὸς κοινωνικῆς διακινήσεως καὶ ἀποκτήσεως κοινωνικῆς «θέσεως» ἦτο ἡ ἐκπαίδευσις. 'Εχούσα συναίσθησιν τῆς διπλῆς τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος, ἑλληνικῆς καὶ ἀμερικανικῆς, ἡ δεύτερα γενεά εἶχεν ἀμείροπρα συναίσθηματα διὰ τὴν ἐθνικὴν τῆς καταγωγὴν καὶ ἐστρεψε τὴν φροντίδα τῆς περισσότερον εἰς τὴν κοινωνικὴν τῆς ἀναγνώρισιν παρὰ τῶν Ἀμερικανῶν ὁμοίων τῆς. Κατὰ κανόνα, τὰ μέλη τῆς δεύτερας γενεᾶς δὲν ἠκολούθησαν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς των. Σπουδαιότερα δι' αὐτοὺς ἦτο «ἡ πηγὴ εἰσοδήματος» παρὰ τὸ εἰσόδημα καθ' ἑαυτοῦ.

7. Καίτοι οἱ 'Ελληνες τῆς πρώτης γενεᾶς διετήρησαν τὴν ἐθνικὴν των συνείδησιν, δὲν ἦσαν ἐξ ὀλοκλήρου ἀπεσπασμένοι ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴν σκηνήν. 'Ὡς ἐπιχειρηματίαι ἔπρεπε νὰ ἐκτείνων τὸς ὀρίζοντάς των εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς κοινότητος. Προσεπάθησαν νὰ εἶναι ἐνήμεροι εἰς τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸ μὴ ἑλληνικὸν κοινωνικὸν περιβάλλον, τὸσον διὰ τῶν ἐθνικῶν ὄσον καὶ διὰ τῶν μὴ ἑλληνικῶν μαζικῶν μέσων ἐπικοινωνίας, ἐπιδεικνύοντες ἐνδιαφέρον διὰ τὰ νέα καὶ τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς δεύτερας των πατριδος. 'Ὡς πολῖται ἔκαμαν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου.

8. 'Ὡς ἐτονίσθη ἄνωτέρω, οἱ τύποι τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὰς ὁποίας ἀπασχολοῦντο τὰ μέλη τῆς πρώτης γενεᾶς δὲν ἦσαν ὑψηλῆς κοινωνικῆς στάθμης,

ἀλλ' εὐρίσκοντο ἄλλοι εἰς περιοχὰς εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἑλληνες μετανάσται ἠδύνατο νὰ ἐργάζονται, μετὰ τὴν περιορισμένην παιδευσιν καὶ τὰ μέσα τὰ ὁποία διέθετον. 'Επέτυχον ἐπίσης νὰ διακινήθουν κοινωνικῶς, ἐπαγγελματικῶς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως περιοχῆς διαμονῆς, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἤρχισαν ἀπὸ τὴν βάση τῆς πυραμίδος τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων, εἰς περιόδον δὲ πενήτηκοντα ἐτῶν περίπου ἐφθασαν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς κάτω Μεσαίας τάξεως. Τοῦναντίον, ἡ δεύτερα γενεά εἶχε πολλὰ πλεονεκτήματα ἐναντι τῆς πρώτης γενεᾶς. Οὗτοι δὲν ἠναγκάσθησαν νὰ ἀρχίσουν ἐκ τοῦ μηδενός, ὡς ἔπραξαν οἱ πατέρες των. Ἄνετράφησαν ἐντὸς μιᾶς συγκροτημένης ἑλληνικῆς οικογενείας. Οἱ σκοποὶ καὶ αἱ ἀξίαι τῆς «φιλοδοξίας», «ἐργασίας» καὶ «ὑπεροχῆς» ἐνεφουτεύθησαν ἐνωρὶς εἰς τὴν ζωὴν των, τὸσον παρὰ τοῦ ἐθνικοῦ ὄσον καὶ παρὰ τοῦ ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, τὰ ζεῦγη τῆς δεύτερας γενεᾶς ἐπέτυχον ταχύτεραν κοινωνικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν διακίνησιν, ὡς καὶ διακίνησιν περιοχῆς διαμονῆς, συγκριτικῶς πρὸς τὰ ζεῦγη τῆς πρώτης γενεᾶς.

9. Ἡ πρώτη γενεά συνέλαβε τὴν ἔννοιαν τῆς «κοινωνικῆς τάξεως» ὡς οικονομικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἐπιτυχίαν ἐντὸς τῶν ἐθνικῶν τῆς ὁρίων, ἐνῶ ἡ δεύτερα γενεά συνέλαβε ταύτην ὡς σημαντικὴν γοήτρου λόγῳ ἐπαγγελματικῆς ἱεραρχίας, ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνονται οἱ Ἀμερικανοί.

10. Ἡ κοινωνικὴ διάσπρωσις μετὰ τῶν ἑλλήνων τῆς πρώτης γενεᾶς δὲν ἐτονίζετο διὰ ψυχολογικοὺς ἄλλοι λόγους καὶ ὄχι τὸσον ἐκ λόγων διαρθρώσεως· διακρίσεις ὑπῆρχον ἀλλ' ἐκρατοῦντο ἀσπρεῖς, ὥστε ἡ ὁμὰς νὰ δύναται νὰ παραμένῃ ἀδιάσπαστος. Ἡ κοινωνικὴ διάσπρωσις καὶ ἡ κοινωνικὴ διακίνησις ἐγένοντο περισσότερον ἐμφανεῖς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα τοῦ Σικάγου, ἀφ' ὅτου τὰ μέλη τῆς ἤρχισαν νὰ ἀποκοτῶν ἐπιχειρήσεις, ἰδιοκτησίαν, πλοῦτον καὶ ἀναγνώρισιν ἐντὸς τῆς εὐρυτέρας ἀμερικανικῆς κοινότητος. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐπεταχύνθη, ὅταν ἡ δεύτερα γενεά ἐνηλικιώθη καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸν ἀμερικανικὸν ἐπαγγελματικὸν καὶ πολιτικὸν κόσμον.

Ὁ ρόλος τῆς κοινωνικῆς διαστρώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς διακινήσεως ἐντὸς τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς κοινότητος τοῦ Σικάγου ἔχασε τὸν λόγον ὑπάρξεως, καὶ τὴν σημασίαν του, μετὰ τὴν ἔλευσιν τῆς δεύτερας γενεᾶς τῶν ἑλληνο-Ἀμερικανῶν. Αἱ ἔννοιαι τῆς κοινωνικῆς «τάξεως», τῆς κοινωνικῆς «θέσεως» καὶ τῆς «ἐπιρροῆς» ἤρχισαν νὰ χάνουν τὸ νόημα των, δὲν ἐμετροῦντο δὲ ἐν σχέσει πρὸς τὰ πρότυπα τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς κοινότητος, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰ ἐκτὸς αὐτῆς πρότυπα. Ὅμοιος ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀπασχόλησις, ἡ ἐκπαίδευσις, ἡ περιοχὴ διαμονῆς, ὡς καὶ ἡ πολιτιστικὴ μεταλλαγὴ ἀπέκτησαν λειτουργικὴν σημασίαν μόνον ὅταν ἀντεμετωπίσθησαν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀμερικανικῆς ταξικῆς διαρθρώσεως καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ κοινωνικοῦ συστήματος γενικώτερον.